

Postowie

WIOLETTA HAJDUK-GAWRON

Zarys historii polonistyki w Ameryce Północnej Michała J. Mikosia przedstawia powstanie i rozwój polonistyki akademickiej na tym kontynencie. Autor nie pomija również ważnej kwestii, jaką jest szkolnictwo podstawowe, omawia więc także historię powstawania szkół z językiem polskim. W pierwszej części opisuje początki studiów nad językiem polskim i literaturą polską w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie na tle historii polskiej emigracji z terytoriów dawnej Rzeczypospolitej, omawia główne programy i rolę naukowców tworzących je oraz wkład innych działaczy, którzy przyczynili się do budowania solidnych podstaw polonistycznych, analizuje rolę szkół parafialnych i drukarni. Autor podkreśla znaczne osiągnięcia profesorów i wykładowców polonistyki, bowiem dzięki ich działalności i publikacjom studia nad językiem i literaturą polską znalazły odrębne miejsce wśród akademickich dyscyplin w amerykańskich i kanadyjskich uczelniach. Podaje listę naukowców i ich afiliacje, zestawienie krajowych polonistów, którzy pracowali gościnnie na północnoamerykańskich uniwersytetach, listę tłumaczy literatury polskiej na angielski oraz spis 55 polskich poetów, pisarzy i dramaturgów, którzy pracowali na amerykańskich uniwersytetach.

Treść tego rozdziału jest niezwykle ważna, gdyż pomaga zrozumieć, szczególnie odbiorcom niezorientowanym w realiach amerykańskich, specyfikę polonistyki północnoamerykańskiej, o której pisał np. Piotr Wilczek we wstępie do „Postscriptum”¹. Studia polonistyczne (czy inaczej polonistyka zagraniczna) w każdym kraju przybierają inny charakter. W Ameryce Północnej „Polish studies” obejmują nie tylko studiowanie języka i literatury polskiej, ale również poznawanie polskiej historii, geografii, socjologii czy politologii, a zatem odbiegają zdecydowanie od kształtu tradycyjnej polonistyki krajowej.

W drugim rozdziale, *Obecność literatury polskiej w Ameryce Północnej i Anglii*, przedstawiona jest bibliografia książek pisarzy polskich oraz antologii z wybo-

¹ „Postscriptum” (Numer specjalny poświęcony polonistyce w Ameryce Północnej), 2001, nr 37–38, 4–9.

rami utworów tłumaczonych z języka polskiego na angielski. Zarejestrowano tu tłumaczenia od roku 1560 do roku 2010. Autor omawia ukazywanie się tłumaczeń polskich w arbitralnie przez niego wydzielonych okresach. W konkluzji analizuje obecny stan przekładów oraz omawia problemy związane z pełnym przedstawieniem obrazu polskiej literatury w angielskim kręgu językowym. Jednym z nich jest konieczność wzbogacania danych bibliometrycznych o opinie ówczesnych i współczesnych angielskich i amerykańskich krytyków ukazujące się w gazetach oraz literackich periodykach, gdyż takie właśnie głosy w dużym stopniu przyczyniają się do kreowania wizerunku pisarzy i literatury. Recepcja literatury obcej w każdym kraju, różnym kulturowo i językowo od tego, w którym tekst literacki powstał, rządzi się odmiennymi prawidłami. Autor opracowania wskazuje te charakterystyczne dla odbioru amerykańskiego. W dziedzinie przekładów literackich obserwuje się ogólny trend do tłumaczeń przede wszystkim dzieł z literatury współczesnej – w przypadku Ameryki Północnej utwory polskich autorów powstałe w latach 1950–2010 stanowią ponad 50% wszystkich tłumaczonych książek z języka polskiego. Zebrane przez Autora dane wskazują na to, że popularność wydawnicza i czytelnicza literatury polskiej przez ostatnie sześćdziesiąt lat stale wzrastała.

Obecność w przekładach na zagranicznych rynkach wydawniczych jest jednym z istotnych elementów recepcji literatury poza jej rodzimym obszarem. Zbór przekładów stanowi pewnego rodzaju obraz literatury danego kraju wśród zagranicznych odbiorców, gdyż jest wyborem z całej oferty danej literatury. To, co z literatury obcej stanie się znane/bliższe czytelnikowi zewnętrznemu językowo, w dużej mierze zależy od oferty, którą znajdzie na rynku. Wydawcy, decydując się na publikację przekładów literatury pięknej-obcej, mają na względzie zazwyczaj jak najszerszą publiczność, nie zaś wyspecjalizowanego odbiorcę. Tym samym kreuje się obraz potencjalnego czytelnictwa literatury polskiej. Obecność tłumaczeń literatury polskiej wskazuje, że jej odbiorcami są nie tylko osoby znające ojczysty język pisarza, czytające w oryginale (np. studenci polonistyk i specjalizacji polonistycznych), ale i te, dla których jedyną drogą poznania literatury zagranicznej (w tym polskiej) są przekłady. Z całą pewnością to, która pozycja z literatury polskiej zostanie zaprezentowana czytelnikowi innemu niż polski, wymaga od tłumacza i wydawcy odpowiedniego rozeznania i podjęcia trudnej nieraz decyzji. Powód jest dość oczywisty: wydawca ponosi pewne ryzyko, dlatego ważne jest, aby książka znalazła odbiorcę. Osobą podejmującą tę decyzję jest, między innymi, tłumacz. Tłumaczowi przypisana jest niezwykle ważna funkcja, którą J. Jarniewicz określa następująco:

Obraz literatury obcej, jej kanon, tworzą nie historycy danej literatury, nie filologowie, nie krytycy, lecz tłumacze².

² J. Jarniewicz, *Tłumacz jako twórca kanonu*, w: R. Lewiński, red., *Przekład, język, kultura*, Lublin 2002, 38.

Następną część *Zarysu...* Autor poświęca właśnie zagadnieniu obecności przekładów z literatury polskiej i jej północnoamerykańskim tłumaczom, prezentując przegląd tłumaczy – nazwanych przez Autora *Synami Hermesa* (za sprawą wiersza W.H. Audena) – którzy wnieśli największy wkład w udostępnianie literatury polskiej północnoamerykańskim czytelnikom. Uwzględnił czterdziestu tłumaczy (z krótkimi notami biograficznymi i dorobkiem translatorskim). Autor postuluje w tym rozdziale, aby szybkoonogi Hermes (onegdaj zatrudniany jako herold i posłaniec) został ogłoszony patronem wszystkich tłumaczy.

Ostatni rozdział, *Miłosz – tłumacz poezji polskiej na język angielski*, stanowi omówienie wkładu noblisty w dzieło popularyzacji literatury polskiej na świecie. W części tej uwzględnione zostały przekłady utworów Miłosza, a także tłumaczenia autorstwa (i współautorstwa) Miłosza tekstów takich twórców, jak: Zbigniew Herbert, Aleksander Wat, Anna Świrszczyńska i inni. Autor przybliży osiągnięcia „gorliwego tłumacza” nie tylko w przenoszeniu literatury polskiej w świat języka angielskiego, ale także w tworzeniu zespołu współpracowników, którzy kontynuują jego misję.

O kondycji polskiej literatury w przekładach pisze np. Tadeusz Pióro, który stwierdza, że sytuacja polskich przekładów wcale nie jest zła, należy z nadzieją patrzeć w przyszłość, bo w ostatnich latach wiele się zmienia na lepsze. Najważniejsze jest to, że przestają grać rolę inne kryteria niż merytoryczne, co sprzyja powstawaniu odpowiednich warunków dla procesu literackiej i kulturowej translacji. Za przejaw rozpoczynającego się zainteresowania literaturą polską Pióro uznaje jej „względnie dużą poczytność w Ameryce, [którą literatura polska] zawdzięcza w znaczącym stopniu autorytetowi tłumaczy, jak również krytyków i recenzentów. O nowych przekładach piszą Stanisław Barańczak, Czesław Miłosz, Susan Sontag i Norman Davies”³.

Przegląd faktów, działań, instytucji polonistycznych, zaproponowany przez Autora, zawierający opis początków funkcjonowania szkół i stopniowego ich amerykanizowania oraz problemów, z jakimi borykają się nauczyciele polonijni, może okazać się interesujący szczególnie dla tych, którzy na co dzień otwierają możliwości edukacji polonistycznej kolejnym pokoleniom Polaków mieszkających w Ameryce. Świadomość tych faktów jest ważna i użyteczna, pozwala dostrzec etapy ewolucji, jaką przeszedł i nadal przechodzi system szkolnictwa polonijnego. Uwagi i fakty przedstawione przez Autora pomagają zrozumieć kształt programów szkół polonijnych i powody, dla których istnieją w takiej formie.

Zestaw przytoczonych nazwisk i tytułów utworów jest istotny dla wszystkich, którzy zajmują się glottodydaktyką polonistyczną i recepcją literatury polskiej na świecie.

³ T. Pióro, *Recepcja literatury polskiej za granicą – uwagi tłumacza i wydawcy*, „Tytuł”, 4 (40) 2000.

Szczególnie potrzebne są takie opracowania, które poza suchymi faktami bibliograficznymi przywołują szersze tło historyczne oraz społeczne, w ten sposób interpretując zjawisko kulturowe, jakim jest obecność dzieł literackich w obcym kręgu kulturowym i językowym. Takie informacje odnajdzie czytelnik podczas lektury niniejszej publikacji.

Sylwetka Autora

Michał J. Mikoś mieszka w USA od 1967 roku, obecnie pracuje na stanowisku profesora na Uniwersytecie Wisconsin–Milwaukee na Wydziale Języków i Literatur Obcych (Department of Foreign Languages and Literature, University of Wisconsin–Milwaukee), a w minionych latach piastował również stanowisko kierownika tegoż Wydziału. Jest absolwentem Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, który ukończył w 1963 roku z tytułem magistra anglistyki. Otrzymał również dyplom z lingwistyki stosowanej w 1966 roku (University of Edinburgh, Wielka Brytania), z kolei pracę doktorską z zakresu lingwistyki obronił w 1977 roku w Brown University.

Profesor Michał J. Mikoś swoje zainteresowania naukowe skupia wokół języka polskiego oraz polskiej kultury i literatury. Jako tłumacz przybliżył odbiorcom anglojęzycznym literaturę polską. Jest autorem 13 publikacji książkowych: historycznoliterackich i opracowań antologii poezji polskiej. Publikował w wielu oficynach wydawniczych w Stanach Zjednoczonych, Polsce, Wielkiej Brytanii, Kanadzie, Austrii i na Węgrzech. Jest autorem ponad 70 artykułów i około 60 referatów wygłoszonych na międzynarodowych konferencjach, zjazdach i kongresach. Trzykrotnie gościł z referatami na międzynarodowych konferencjach poświęconych recepcji literatury polskiej *Literatura polska w świecie*, cyklicznie organizowanych przez Katedrę Międzynarodowych Studiów Polskich Uniwersytetu Śląskiego.

Zainteresowania i działalność naukowa Michała J. Mikosia obejmują również glottodydaktykę polonistyczną – opracował pierwszy komputerowy program do nauczania języka polskiego *Polish Vocabulary and Grammar* (1986, 1988). Jest autorem licznych artykułów poświęconych nauczaniu języka polskiego jako obcego. Od wielu lat stale współpracuje z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim, prowadząc wykłady z literatury dla słuchaczy letniej szkoły, przez trzydzieści lat (1981–2011) był dyrektorem programów dla studentów amerykańskich w letniej szkole tejże uczelni. Poza swoją Alma Mater M. Mikoś utrzymuje kontakty z innymi polskimi uczelniami: z Uniwersytetem im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytetem Jagiellońskim w Krakowie, Uniwersy-

tetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetem Warszawskim, Uniwersytetem Szczecińskim, Uniwersytetem Śląskim w Katowicach, Uniwersyte-tem Pedagogicznym w Krakowie.

Rozległe zainteresowania Michała J. Mikosia odzwierciedlają się również w jego aktywnym uczestnictwie w życiu wielu instytucji. Jest członkiem takich stowarzyszeń, jak: American Association of Teachers of Slavic and East-European Languages (AATSEEL) od 1978, Polskiego Instytutu Naukowego w Nowym Jorku od 1979, American Association for Advancement of Slavic Studies od 1985, International Association for Learning Laboratories od 1990, Fundacji Kościuszkowskiej od 1998. Pracuje też w zespołach redakcyjnych: „The Polish Review” i „The Sarmatian Review”. Ponadto zasiada w Komitecie Doradczym The Kościuszko Foundation Dictionary oraz w radzie nadzorczej Międzynarodowego Komitetu Słowistów.

W swojej długoletniej pracy na Uniwersytecie Wisconsin–Milwaukee M. Mi-koś pełnił rozliczne funkcje, w tym miejscu należy wymienić choćby kilka z nich: był dyrektorem Language Resource Center w latach 1990–2008, prze-wodniczącym Polish Studies Committee, profesorem wizytującym w semestrze letnim 2011 na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim.

Działania naukowe Michała Mikosia były wielokrotnie nagradzane. Jego in-tensywna praca na rzecz popularyzowania literatury polskiej w świecie została doceniona w 1995 nagrodą PEN Clubu za tłumaczenia literatury polskiej na język angielski. Wśród wielu wyróżnień należy wspomnieć nagrodę AATSEEL przyznawaną „Za wybitne osiągnięcia naukowe”, którą otrzymał w 1995 oraz uho-norowanie medalem za zasługi dla Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w 2008 roku, jest również laureatem nagrody Fundacji Turzańskich (1996–1997).

Wybór publikacji

Książki

1978. *Problems in Polish Phonology*. Ph. D. dissertation. Ann Arbor, Michigan, University Microfilms International.
1982. *Early Maps of Poland (1508–1772) in the American Geographical Society Collection*, Milwaukee, American Geographical Society Collection.
1992. *Medieval Literature of Poland. An Anthology*, New York, Garland Publishing.
1994. *W pogoni za Sienkiewiczem. Z odnalezionych dzienników Almy Curtin*, Warszawa, Constans.
1995. *Polish Renaissance Literature. An Anthology*, Columbus, Slavica Publishers.
1995. *Treny. Laments* by Jan Kochanowski, Warszawa, Constans (II wyd. Lublin, Norbertinum, 1998).

1996. *Polish Baroque and Enlightenment Literature. An Anthology*, Columbus, Slavica Publishers.
1998. *Adam Mickiewicz. The Sun of Liberty*, Warszawa, Energeia.
1999. *Polish Literature from the Middle Ages to the End of the Eighteenth Century. A Bilingual Anthology*, Warszawa, Constans.
1999. *Juliusz Słowacki. This Fateful Power*, Lublin, Norbertinum.
2002. *The Virgin Mary's Crown. A Bilingual Anthology of Medieval Polish Marian Poetry*, Kraków, Collegium Columbinum (with R. Mazurkiewicz).
2002. *Polish Romantic Literature. An Anthology*, Bloomington, Slavica Publishers.
2006. *Polish Literature from 1864 to 1918. Realism and Young Poland. An Anthology*, Bloomington, Slavica Publishers.
2008. *Polish Literature from 1918 to 2000. An Anthology*, Bloomington, Slavica Publishers.

Podręczniki

1986. *Polish Vocabulary and Grammar I*, Milwaukee, Language Resource Center, University of Wisconsin–Milwaukee.
1988. *Polish Vocabulary and Grammar II*, Milwaukee, Language Resource Center, University of Wisconsin–Milwaukee.

Rozdziały w książkach

1980. *Polish in the United States: a study in language change*, in: *Studies in Ethnicity: The East European Experience in America*, C. Ward et al. (eds.), Columbia University Press, 15–26.
1984. *Język polski w Stanach Zjednoczonych: Studium przemian języka*, w: H. Kubiak, J. Wróbel, red., *II Kongres Uczonych Polskiego Pochodzenia. Zbiór materiałów*, Wrocław, Ossolineum, 259–266.
1984. *Wpływ „Chłopów” Reymonta na „Pożądanie w cieniu więzów” O’Neilla*, w: H. Kubiak, J. Wróbel, red., *II Kongres Uczonych Polskiego Pochodzenia. Zbiór materiałów*, Wrocław, Ossolineum, 405–417 (wraz z: D. Mulroy).
1990. *Komputer w nauczaniu języka polskiego*, w: E. Kantor, J. Rokicki, red., *O język i kulturę polską w środowiskach polonijnych*, Warszawa, Biblioteka Narodowa, 139–142.
1990. *Historia nauczania języka polskiego w Stanach Zjednoczonych*, w: W. Miodunka, red., *Język polski w świecie*, Warszawa, PWN, 335–340 lub w: R. Kantor, J. Rokicki, red., *O język i kulturę polską w środowiskach polonijnych*, Warszawa, Biblioteka Narodowa, 143–148.
1992. *Monarchs and Magnates: Maps of Poland in the Sixteenth and Eighteenth Centuries*, in: *Monarchs, Ministers, and Maps. The Emergence of Cartography as a Tool of Government in Early Modern Europe*, D. Buisseret, ed., Chicago, University of Chicago Press, 168–181.
1993. *The Reception of the Prus’s “The Pharaoh in the United States”*, w: E. Łoch, S. Fita, red., *Bolesław Prus. Twórczość i recepcja*, Lublin, Lubelskie Towarzystwo Naukowe, 229–247.
1997. *Nauczanie języka polskiego za pomocą nowych systemów technicznych oraz perspektywy na przyszłość*, w: J. Mazur, red., *Oświata polskojęzyczna za granicą. Stan obecny i perspektywy rozwoju*, Warszawa, Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”, 25–256.
2003. *On faithful translations*, w: R. Sokolski, H. Duda, K. Klimkowski, red., *Workshop on Translation III*, Lublin-Ottawa, Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego – Slavic Research Group University of Ottawa, 141–148.

2005. *Confessions of a Polish translator*, w: R. Sokolski, H. Duda, K. Klimkowski, J. Klimek red., *Workshop on Translation IV*, Lublin–Ottawa, Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego – Slavic Research Group University of Ottawa, 265–279.
2007. *Henryk Sienkiewicz*, in: *Dictionary of Literary Biography. Vol. 332. Nobel Prize Laureates in Literature. Part 4*, ed. by T. Bitonti. Farmington Hills, MI, Thomas Gale, 234–250.
2007. *Zarys historii polonistyki w Ameryce Północnej*, w: R. Cudak, red., *Literatura polska w świecie*, t. 2, *W kregu znawców*, Katowice, Wydawnictwo Gnome, 206–222.
2009. *Odbiór Sienkiewiczowskiego „Quo vadis” w Stanach Zjednoczonych*, w: A. Kochańczyk i in., *Słowa i metody*, Lublin, Wydawnictwo UMCS, 369–377.
2010. *Synowie Hermesa: północnoamerykańscy tłumacze literatury polskiej*, w: R. Cudak, red., *Literatura polska w świecie*, t. 3, *Obecności*, Katowice, Wydawnictwo Gnome, 404–413.
2012. *Obecność literatury polskiej w Ameryce Północnej i Anglii*, w: R. Cudak, red., *Literatura polska w świecie*, t. 4, *Oblicza światowości*, Katowice, Wydawnictwo Gnome, 123–130.

Artykuły

1965. *Swift's World Comedy*, „Annales Universitatis Mariae Curie Skłodowska”, XVII, 3, 27–38.
1965. *Gry językowe jako ćwiczenia wdrażające i utrwalające*, „Języki Obce w Szkole”, IX, 5, 298–301.
1966. *Konsultacje w szkole wyższej*, „Życie Szkoły Wyższej”, XIV, 2, 34–37 (wraz z: A. Sozański).
1967. *Nauczanie programowane języków obcych*, „Języki Obce w Szkole”, XI, 1, 12–16.
1967. *Laboratorium językowe w szkole*, „Języki Obce w Szkole”, XI, 4, 225–228.
1967. *Ćwiczenia z kontekstem sytuacyjnym za pomocą language master*, „Języki Obce w Szkole”, XI, 4, 229–231.
1976. *Intonation of questions in Polish*, “Journal of Phonetics”, 4, 247–253.
1976. *Two problems in Polish phonology*, “Brown University Student Working Papers”, 42–51.
1976. *Tennis slang*, “American Speech”, 3–4, 292–295 (with L. Shea).
1977. *Identification by adults of vowel sounds produced by an infant*, “Brown University Working Papers”, II, 19–27 (with K. Landahl).
1978. *The roots of common tennis terms*, “Tennis”, 13, 10, 42–45.
1978. *Aspect, word-order and intonation: a study in linguistic coactions*, “International Review of Slavic Linguistics”, 3, 1–2, 183–208 (abstr. in “Language and Language Behavior Abstracts”, October 1979, 13, 664; with H. Kučera and C. Scarborough).
1979. *Phonological rules of consonants in Polish*, “International Review of Slavic Linguistics”, 4, 1–2, 31–47 (abstr. in “LLBA”, April, 1981, 13, 52).
1981. *A cross-language study of range of voice onset time in the perception of initial stop voicing*, “Journal of the Acoustical Society of America”, 70, 5, 1261–1271 (with P. Keating and W. Ganong).
1982. *The University of Wisconsin–Milwaukee Summer Study in Poland (1979–1980)*, “Resources in Education”, 17, 3, 11.
1982. *The name of the game. A tennis etymology*, “Racquet Quarterly”, Winter, 19–25.

1983. *Polonia w Milwaukee*, „Studia Polonijne”, VI, 313–316.
1984. *Joachim Lelewel: Polish scholar and map collector*, “Map Collector”, 26, 20–24.
1984. *Karol Buczek (1902–1983)*, “Map Collector”, 27, 46.
1985. *Selected bibliography of Karol Buczek writings on the history of cartography*, “Imago Mundi”, 37, 85–86.
1985. *The alternative forms of the future imperfect tense in Polish*, “Slavic and East European Journal”, 29, 4, 448–460.
1985. *The history of teaching Polish in the United States*, “The Polish Review”, XXX, 4, 405–411.
1985. *Polska na mapie świata Giovanniego Leardo*, „Polski Przegląd Kartograficzny”, 17, 1, 18–23.
1986. *Reymont’s “The Peasants”: A probable influence on “Desire Under the Elms”*, “Eugene O’Neill Newsletter”, X, 1, 4–15 (with D. Mulroy).
1986. *Lelewel Joachim*. “Lexikon zur Geschichte der Kartographie”, in: I. Kretschmer et al., ed., Wien, Franz Deuticke, 445–446.
1986. *Sienkiewicz i Curtin*, „Pamiętnik Literacki”, LXXVII, 3, 189–201.
1986. *Moving clitics in Polish and some crosslinguistic generalizations*, “Studia Slavica Hungarica”, 32, 1–4, 327–336 (with E. Moravcsik).
1987. *Computer assisted teaching of Polish*, “The Polish Review”, XXXII, 3, 287–291.
1987. *Sienkiewicz w oczach Curtinów*, „Roczniki Humanistyczne Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego”, XXXV, 1, 77–128.
1988. *Nauczanie komputerowe języka polskiego*, „Wisielka”, 1/22, 41–42.
1988. *Erik Dahlbergh and his views of Polish towns*, “The Polish Review”, XXXIII, 2, 143–155.
1989. *The Polish Kings and Cartography*, “Imago Mundi”, 41, 76–86.
1990. *Alma Cardell Curtin, the Woman Behind Jeremiah Curtin*, “Milwaukee History”, 13, 2, 53–68.
1990. *Amerykańskie tłumaczenie „Faraona” Prusa i echa jego recepcji*, „Pamiętnik Literacki”, LXXXI, 2, 244–257.
1991. *New Light on the Relationship Between Henryk Sienkiewicz and Jeremiah Curtin*, “Slavic Review”, 50, 2, 422–432.
1991. *Sienkiewicz’s “Trilogy” According to Jeremiah Curtin: Materials from the Milwaukee County Historical Society*, “The Polish Review”, XXXVI, 4, 421–434.
1992. *The Polish Shout: Circus, Film, Opera and Theatre Posters: 1960s-1980s*, “Milwaukee, University of Wisconsin–Milwaukee Art History Gallery” (with S. Mallach and S. Mikoś).
1993. *The Reception of Prus’s “The Pharaoh in the United States”*, “The Polish Review”, XXXVI, 1, 41–55.
1993. *Jeremiah Curtin and his translation of Sienkiewicz’s “Trilogy”*, “Zgoda”, vol. 112, 7, April 1, 16.
1994. *Bibliography of English language anthologies of Polish literature*, “The Polish Review”, XXXIX, 3, 371–380.
1995. *Computer enhanced teaching of Polish vocabulary and grammar*, “AATSEEL Newsletter”, 37, 6, 7–8.
1995. *Translating the canon*, “To Be”, 3, 5–6, 46–48.
1997. *Recepcja “Quo vadis” w Ameryce*, “Nowy Dziennik”, January 30, 10.

1998. *Words, words, words: On translating Mickiewicz's "Crimean Sonnets"*, "The Polish Review", XLIII, 4, 387–395.
2000. *Łukasz Górnicki. Jan Kochanowski. Mikołaj Rej*, in: *Renaissance and Reformation 1500–1620. A Biographical Dictionary*, J.E. Carney, ed., Westport and London, Greenwood Press, 169–170, 217–218, 295–296.
2001. *Polonistyka na University of Wisconsin w Milwaukee*, "Postscriptum", 1–2 (37–38), 74–78.
2001. *Studia polonistyczne i Polonia w Milwaukee*, w: S. Dubisz, A. Nowicka-Jezowa, J. Święch, red., *Polonistyka na świecie*, Warszawa, Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, 225–227.
2002. *The inspiring waters of the Niemen in Mickiewicz's poetry*, "The Polish Review", XLVII, 1, 11–21.
2002. *My Soul Became Enamored: Kasprowicz's "Book of the Poor" as his confession of faith*, "The Polish Review", XLVII, 3, 245–254.
2003. *Juliusz Słowacki*. In *Reference Guide to World Literature*, T. and S. Pendergast, ed., Snohomish, WA, St. James Press, 945–947.
2005. *In Memoriam: Zygmunt Kubiak. April 20, 1929–March 19, 2004*, "The Sarmatian Review", XXV, 1, January, 1093–1094.
2005. *Rej w Ameryce*, „Teraz”, 6 (18), 10–13.
2005. *Polak w oczach studentów amerykańskich*, „Etnolingwistyka”, 17, 233–240 (wraz z: B. Tieszen).
2008. *Towards a history of polonistyka in the United States and Canada*, "The Polish Review", LIII, 2, 217–233.

Recenzje

1983. *Polish Renaissance in its European Context* by S. Fiszman, Bloomington, Indiana University, 1982, "Current Geographical Publications", 46, 3, 382.
1984. *The History of Polish Cartography. From the XVth to the XVIIIth Century* by K. Buczek, Amsterdam, Meridian Publishing Co., 1982, "Current Geographical Publications", 47, 4, 382 and "Map Collector", 30, 1985, 48.
1985. *Katalog zbiorów kartograficznych w Polsce*, vol. V by T. Paćko and W. Trzebiński, Wrocław, Zakład Narodowy Imienia Ossolińskich, 1983, "Imago Mundi", 37, 113.
1987. *Guide to the American Ethnic Press. Slavic and East European Newspapers and Periodicals* by L.R. Wynar, Kent State University, Ohio, Center for the Study of Ethnic Publications, School of Library Science, 1986, "The Polish Review", XXXII, 2, 227–229.
1988. *Intermediate Polish* by O.E. Swan, Columbus, Ohio, Slavica Publishers, Inc., 1986, "Slavic and East European Journal", 32, 1, 167–169.
1990. *The Beautiful Mrs. Seidenman* by A. Szczypiorski, New York, Grove, Weidenfeld, 1990, "Choice", June 1990, 210.
1991. *The Island* by G. Herling, New York, Dufour Editions Inc., 1990, "Choice", January 1991, 198.
1991. *Charcoal Sketches and Other Tales* by H. Sienkiewicz, Chester Springs, Dufour Editions Inc., 1991, "Choice", September 1991, 239.

1992. *With Fire and Sword* by H. Sienkiewicz, Fort Washington, PA, The Copernicus Society of America, 1991, "Choice", January 1992, 211.
1992. *The Deluge* by H. Sienkiewicz, Fort Washington, PA, The Copernicus Society of America, 1991, "Choice", March, 1992, 1084–1085.
1992. *The Deluge* by H. Sienkiewicz, Fort Washington, The Copernicus Society of America, 1991, "The Polish Review", XXXVII, 2, 253–257.
1995. *The Little Trilogy* by H. Sienkiewicz, New York, Hippocrene Books, 1995, "The Polish Review", XL, 4, 481–482.
1996. *Współczesny język polski* by J. Bartmiński, (ed.), Wrocław, Wiedza o Kulturze, 1994, "The Polish Review", XLI, 2, 241–243.
2003. *Imago Poloniae. Dawna Rzeczpospolita na mapach, dokumentach i starodrukach* by T. Niewodniczański, Warszawa, Agencja Reklamowo-Wydawnicza A. Grzegorzczak, 2002, "The Polish Review", XLVIII, 1, 123–126.
2004. *Polskie średniowieczne pieśni maryjne. Studia filologiczne* by R. Mazurkiewicz, Kraków, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, 2002, "The Sarmatian Review", vol. XXIV, 1, January 2004, 10–17.
2007. *The Black Seasons* by M. Głowiński, Evanston, IL, Northwestern University Press, 2005, "Slavic and East European Journal", 51, 1, 2007, 171–173.
2008. *Po co Sienkiewicz? Sienkiewicz a tożsamość narodowa: z kim i przeciw komu. [Why Sienkiewicz? Sienkiewicz and National Identity: With Whom and Against Whom?]*, T. Bujnicki and J. Axer (ed.), Warszawa-Kiejdany-Łuck-Zbaraż-Beresteczko, Wydawnictwo DiG, 2007, "The Sarmatian Review", vol. XXVIII, 2, April 2008, 1395–1396.
2008. *Bruno Schulz a kultura pogranicza: Materiały dwóch pierwszych edycji Międzynarodowego Festiwalu Brunona Schulza w Drohobyczu*, W. Meniok, red., Drohobycz, Instytut Polski w Kijowie i Polonistyczne Centrum Naukowo-Informacyjne im. Igora Menioka Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. Iwana Franki w Drohobyczu, 2007, "Slavic and East European Journal", 52, 2, 2008, 145–146.
2009. *Henryk Sienkiewicz. Listy*, t. 3, ed. with an intr. and notes by M. Bokszczanin, Warszawa, PIW, 2008, "The Sarmatian Review", vol. XXIX, 2, April 2009, 1481.

Tłumaczenia

1981. *You who have wronged*, transl. of Czesław Miłosz: *Który skrzywdziłeś*, "The Polish Review", XXVI, 2, 3 lub w: *Introduction to Modern Polish Literature*, 2nd ed. by A. Gillon, L. Krzyżanowski and K. Olszer, New York, Hippocrene Books, Inc., 1982, 484.
1984. *I walked today through the garden*, transl. of Czesław Miłosz: *Szedłem dzisiaj przez ogród*, "The Polish Review", XXIX, 1–2, 3–4.
1985. *Elegy of little Jewish towns*, transl. of Antoni Słonimski: *Elegia miasteczek żydowskich*, "Wisconsin Society for Jewish Learning Newsletter", March, 4.
1987. *Hymn of the Falcons*, transl. of Stanisław Lem: *Hymn Sokołów*, in: *One Hundred Years Young: A History of the Polish Falcons of America, 1887–1987* by D.E. Pienkos, Boulder, East European Monographs, 1987, 290 (with S. Mikoś).

1989. *Scattered Shadows*, transl. of: *On the Linden Tree*, Jan Kochanowski: *Na lipę*; *Nocturne*, Zbigniew Miciński: *Nokturn*; *In my Homeland*, Czesław Miłosz: *W mojej ojczyźnie*, and *A Tree*, Tadeusz Różewicz: *Drzewo*, “Mr. Cogito”, IX, 1, 1989, 13–15.
1989. *Christ Is Risen from the Dead*, transl. of *Krzyżus z martwych wstał je*, “Language Bridges Quarterly”, 2, 5, 1989, 3.
1991. *Over the Water Grand and Clear*, transl. of Adam Mickiewicz: *Nad wodą wielką i czystą*, “Language Bridges Quarterly”, 3, 9, 1990/91, 11.
1991. *I was wading through that dream*, transl. of Tadeusz Różewicz: *Przedzierałem się przez ten sen*, in: *A Laboratory of Impure Forms. The Plays of Tadeusz Różewicz* by H. Filipowicz, Westport, Ct., Greenwood Press, 1991, 17.
1994. *The Holy Cross Lament*, transl. of *Lament świętokrzyski*, “Gwiazda Polarna”, 12, April 1994, 6.
1998. *Ten poems by Adam Mickiewicz*, in: *Treasury of Love Poems by Adam Mickiewicz in Polish and English*, comp. and ed. by K.S. Olszer, New York, Hippocrene Books.
2002. *The Hymn to Amor Patriae*, tłum. *Hymnu do miłości ojczyzny* Ignacego Krasickiego, w: W. Walecki, red., *The hymn to Amor Patriae*, Kraków, Collegium Columbinum, 11.
2002. Three fragments of Andrzej Zbylitowski: *żywot szlachcica na wsi*, two fragments of Sebastian Klonowic: *Flis*, and one fragment of Szymon Szymonowic: *żeńcy* – in: *Steppe and Sea in Polish literature and Art* by M. Zadencka, in: *Place and Location*. ed. by V. Sarapik et al. Tallinn, Eesti Kunstiakademia, Estonian Academy of Arts, 511–528.
2004. Two poems by Adam Mickiewicz, *To a Polish Mother* and *Song of the Bard*. in: *The Longman Anthology of World Literature*, vol. E. The Nineteenth Century, M. Brown and B. Robbins (ed.), New York, Longman, 354–356.
2006. *Elegy VII About Myself to Posterity* Klemensa Janiciusza, w: J. Małecki, red., *Klemens Janicki (1516–1543)*, żnin, Starostwo Powiatowe, 30–35.
2006. *The Song of the Polish Legions in Italy* by Józef Wybicki and *Hymn* by Alojzy Feliński, in: *Discourses on Collective Identity in Central and Southeast Europe (1770–1945). Texts and Commentaries*. V. I, ed. by B. Trencsényi and M. Kopeček, Budapest and New York, Central European University Press, 139–140, 295–296.
2007. *A Poem on Bison* by Mikołaj Hussowski, w: *Pieśń o żubrę*, Supraśl, Uroczysko, 317–330.
2008. *To the Same Lady* by Jan Andrzej Morsztyn, in: Chaim Horowitz, *The Song of Songs. Two Millennia of Influence on World Culture*, 2007.
2009. *Cantilena vulgaris* by Andrzej Galka, “The Polish Review”, LIV, 1, 26–29.
2010. *A Poem on Bison* by Mikołaj Hussowski, w: *Staropolska on Line*, 11 pp.
2010. *Ode to Youth* and *The Improvisation (Forefathers’ Eve, Act I, sc. II)* by Adam Mickiewicz (208–213, 370–389) and *Kordian, Act III, sc. IV* by Juliusz Słowacki (518–521), in: *European Romanticism*, S. Prickett (ed.), London and New York, Continuum.
2012. *Memoir of My Life* by Maciej Wojda, transl. with S.G. Mikoś, in: *Poles in Wisconsin* by S.G. Mikoś, Madison, Wisconsin Historical Society Press, 101–128.